

УДК 141.7:32.001

АНТИГЛОБАЛІЗМ ЯК НОВИЙ СОЦІАЛЬНИЙ РУХ: СТРУКТУРА, ЦІННОСТІ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ ДІЯЛЬНОСТІ

Оксана Кірієнко

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
філософський факультет, кафедра теорії та історії політичної науки,
вул. Університетська 1, 79000, Львів, Україна,
e-mail: kuryenko@ukr.net*

З'ясовано сутність феномену нових соціальних рухів, їхню роль та місце у глобалізованому світі. Досліджено специфіку антиглобалізму як одного з видів цього явища, особливості його структури, ціннісної орієнтації, форм і методів його діяльності.

Ключові слова: нові соціальні рухи, неолібералізм, антиглобалізм, ціннісні орієнтації, мережева структура.

Сучасний світ розвивається в умовах зростаючої інтеграції технологій, економік і культур. Одночасно загострюються ризики й протиріччя, які супроводжують такі перетворення. Це насамперед сприяє збільшенню вагомості соціальних рухів, котрі прагнуть вплинути на подібні процеси, пропонуючи альтернативу такому розвитку. Одним із яскравих прикладів є антиглобалістський рух, котрий належить до категорії нових соціальних рухів. Сам феномен нових соціальних рухів став предметом наукових пошуків і дискусій порівняно нещодавно. Найширше визначення цього явища постає з окреслення його як форми колективної дії, що реалізується позаінституціональними каналами та спрямована на заперечення або захист існуючих владних позицій у сфері політики, культури, економіки.

Вивчення антиглобалістського руху сприяє усвідомленню гостроти протиріч, які існують між глобальною економічною і політичною елітою та громадськістю, чия думка зазвичай ігнорується. Таке протистояння спостерігаємо у численних публікаціях, проведенні міжнародних конференцій та форумів, масових демонстраціях і акціях протесту. Отже, визначаючи соціальні рухи як колективну спробу реалізації спільних інтересів та досягнення загальних цілей через колективну дію поза межами існуючих інститутів, необхідним стає розуміння якості імпульсу, що покладено в основу організаційної та структурної будови, і ціннісного спрямування таких рухів. Адже сьогодні пірамідальна конструкція влади, в центрі якої постала держава, набуває мережевого формату із розсіяними центрами концентрації сили та ресурсів, розподіл і перерозподіл яких здійснюється на не зовсім справедливій основі. Відповідно «старі» інституціональні важелі впливу на таку ситуацію значно доповнюються, а в окремих моментах і заміщуються, новими, менш формалізованими структурами, що, не зважаючи на це, помітно впливають на стан речей.

Розглядаючи специфіку антиглобалістського руху, потрібно звернутися до сутності самого феномену нових соціальних рухів.

Термін «нові соціальні рухи» у 1980 р. ввів у науковий обіг італійський дослідник Альберто Мелуччі. Сучасну колективну дію, за його думку, варто визначати як результат складних процесів взаємодії, опосередкованих мережами групової ідентичності [4, с. 94]. Окрему увагу доцільно звернути на ціннісний компонент культури, що формує колективну дію. У межах парадигми «нових соціальних рухів» домінує теорія соціального конструкціонізму, розглядаючи культуру з погляду когнітивної практики як певний набір інструментів, за допомогою котрих соціальні актори наповнюють змістом власну діяльність. Сюди належить велика кількість компонентів – ідеї, вірування, обряди, неформальні правила. Рухи розглядаються як когнітивні практики, котрі охоплюють виробництво і відтворення культурних кодів. Засадничим поняттям цієї теорії є фреймінг, що визначається як процес динамічного символічного конструювання загального бачення зовнішнього (відносно суспільного руху) світу і ролі самого руху в світі [1, с. 23].

Для нових соціальних рухів характерні:

- неієрархічність, децентралізація, переважно горизонтальна чи функціональна кооперація компонентів;
- легкість створення та швидкість розпаду структурних ланок;
- відкритість мережі для «входу» та «виходу», загальнодоступність інформаційних ресурсів мережі;
- вторинність форм та структур відносно змісту діяльності;
- інтернаціоналізм, інтеркласовість та інтерідеологізм;
- альтернатива відчуження у всіх його різноманітних виявах;
- організація рухів на принципах вільної, добровільної асоціації; рухи не мають чіткої програми – лише певні рамкові параметри становлять собою ті чи інші союзи, де основою членства є саме практична діяльність, а не членські внески чи влада;
- самоорганізація та самоуправління як механізми життєздатності руху, що виявляються у формах мережевої будови;
- подолання «фрагментації ідентичностей» і агрегація індивідуальних ідентичностей [1, с. 28].

Аналізуючи антиглобалістський рух, зауважимо відсутність єдиної позиції стосовно назви. Це, з одного боку, пояснюється різноманітністю напрямів діяльності, цілей та складу учасників, а з іншого – великою складністю у визначенні такого терміну, що міг би розкрити всю сутність руху. Антиглобалізм спрямовується від загального до одиничного. Це безпосередньо підтверджує відоме гасло: «Думай глобально – дій локально!» Йдеться про локальні перетворення та їхній вплив на загальносвітовий процес, який здійснюється антиглобалістськими організаціями і простежуються в принципах організації, ціннісних орієнтаціях і формах діяльності [6, с. 119].

Характеризуючи витоки антиглобалізму, згадаємо проект багатостороннього погодження стосовно інвестицій (MAI), підготовлений у рамках ВТО. Згідно з ним приватні корпорації отримували право скасовувати рішення національних урядів і навіть діючі у країні закони, коли доводили, що вони перешкоджають бізнесу. Безпосередньо роботу зі скасування повинен був здійснювати спеціально

сформований підрозділ ВТО. Відповіддю постала глобально скоординована акція супротиву в Сіетлі – проект призупинили. Разом із профспілковими лідерами на вулиці вийшли прихильники понад 60 різноманітних суспільних груп, об'єднаних «Мережею прямої дії» – Direct Action Network.

Після хвилювань у Сіетлі розпочався період масових виступів у Європі. У вересні 2000 року 10 тис. демонстрантів з'їхалися з усієї Європи, щоб заблокувати зустріч Міжнародного валютного фонду та Світового Банку в Празі, внаслідок чого зустріч скасували. Масові протести спостерігалися й у Німечці в грудні 2000 р. під час наради ЄС, а опісля – у Швейцарії під час Всесвітнього економічного форуму в Давосі. Кульмінацією виступів у Європі 2000–2001 рр. були події в Генуї. На саміт G-8 з'явилося, за різними даними, від 200 до 300 тис. демонстрантів [3, с. 42].

Місцем, де новий рух організовує та координує власні дискусії, стали соціальні форуми. Першопочатково форуми відбувалися паралельно із демонстраціями і вважалися своєрідною формою контрсамітів. У 2001 р. прийнято рішення, що Всесвітньому економічному форуму в Давосі необхідно протиставити Всесвітній соціальний форум. Перший форум зібрав 10 тис. учасників. Соціальні форуми – це своєрідна форма діяльності, коли протест супроводжується демократичним обговоренням альтернатив. Останній такий форум відбувся у Порту-Алегрі в січні 2012 р.

Неоднозначний і широкий ціннісний та цільовий вимір руху. Головний постулат філософії антиглобалізму постає із необхідності привнесення справедливості в основні суспільно-політичні й економічні процеси, що мають місце у світі. Основний документ, в якому містяться ціннісно-програмні орієнтації, – Хартія принципів, прийнята на Другому Всесвітньому соціальному форумі в Порту-Алегрі (2002 р.). Названий документ визначає цінності, цілі й основні напрями діяльності руху. Підзаголовок Хартії є своєрідним кредо антиглобалістських організацій: «Проти неолібералізму, війни та мілітаризму: за мир і соціальну справедливість»[8].

Отже, серед головних ідейних засад антиглобалізму можемо виокремити:

- неприйняття неолібералізму як сценарію глобального економічного розвитку;
- заперечення війни як спроби вирішення конфліктів і встановлення демократії за допомогою зброї, систематичної ескалації насилля;
- боротьба проти бідності, дискримінації, експлуатації дитячої праці (причому питання бідності розглядається у ключі прямо пропорційної залежності цієї проблеми від збагачення провідних країн світу).

Серед загальних цільових вимог фігурує: відміна зовнішнього боргу країн, що розвиваються; збереження біорізноманітності; доступ до безпечних продуктів харчування, вільних від генномодифікованих організмів; забезпечення реалізації права на інформацію; гарантування принципів демократії з акцентом на підтримку інституту виборної та партисипаторної демократії в усьому світі; право жінок на свободу та захист від насилля; відміна обов'язкової військової служби; право молоді на безкоштовну суспільну освіту; право на самовизначення всіх народів; боротьба проти концентрації багатства та поширення бідності, сексизму та расизму; «партисипаторний бюджет» (прямий механізм участі населення у виробленні бюджетної політики); боротьба проти корупції в світових транснаціональних мережах [1, с. 19]. На окрему увагу заслуговує питання міграції, адже однією із вимог

антиглобалістів є дотримання «Декларації прав людини», яка проголошує принципи вільного пересування індивідів (натомість західні уряди, котрі відстоюють глобалізацію, будують все нові бар'єри на шляху мігрантів із бідних країн). Усе зводиться до того, що дешева робоча сила повинна концентруватися у країнах периферії (Росія, Бразилія чи Китай) і лише опосередковано створювати тиск на ринок праці Західної Європи. Тому в один і той самий час правлячі класи можуть обговорювати приєднання Туреччини до ЄС і готувати жорсткіші закони проти біженців, які рятуються на заході від війн, стихійних лих чи репресій. Антиглобалісти вбачають вирішення проблеми не в масовому переселенні мільйонів мігрантів, а у зміні «правил гри», коли індивідам не доведеться їхати в пошуках заробітку, – вони отримують змогу достатньо заробляти у власній країні [3, с. 42].

Загальна платформа Хартії об'єднує функціонування всієї різноманітності антиглобалістських організацій та груп у всьому світу. Будучи повністю з нею згідною, кожна організація виокремлює для себе одне або ж декілька напрямів діяльності (тому маємо підстави стверджувати про певну цілісність у межах руху, оскільки платформи організацій не суперечать духу Хартії). Тобто існують загальні орієнтири, і водночас кожна із організацій відстоює певний напрям у досягненні таких глобальних цілей. Наприклад, для відомої асоціації АТТАС засадничим є саме момент економічної справедливості. Відповідно пріоритетними завданнями стають перешкоджання міжнародним фінансовим спекуляціям, обкладання спеціальним податком доходів від капіталу, сприяння гласності інвестицій в економічно залежних країнах, ануляція державного боргу економічно залежних країн та передача вивільнених у такий спосіб коштів на потреби населення країн, що розвиваються.

Оскільки серед найодіозніших провідників неолібералізму, на думку антиглобалістів, є СБ та МВФ, то існує й значна кількість організацій, котрі функціонують як самостійні одиниці та певні коаліції, що спрямовують власну діяльність на «викриття» таких організацій із вимогою необхідності їхньої трансформації через транспарентність усіх зустрічей і доступність для ознайомлення громадськості підписаних документів, котрі мають різноманітні проекти й програми, відповідальність агентств усередині групи СБ та МВФ за факти корупції [8].

В основу структури антиглобалістського руху покладено мережевий принцип організації. Мережа складається з великої кількості елементів, кожен із яких має свої відмінні ознаки та значення для всього руху. Від різноманітності елементів, власне, значно залежать ступені стійкості й життєздатності руху. Форми організацій, що становлять антиглобалістський рух, – це широкий спектр, куди належать профспілки, сквоти, мережеві організації, невеликі мобільні групи, комітети солідарності, аналітичні спілки, наукові інститути, соціальні форуми, групи однодумців, інформаційні портали та незалежні (альтернативні) медіа центри (вони містять аналітичну інформацію, хроніку та архіви антиглобалістських акцій).

Розглядати організаційну структуру антиглобалістського руху можна у кількох вимірах, наприклад, з позиції локальних незалежних, а відповідно – непідзвітних будь-якій іншій організації, груп, що організують власну роботу в певному населеному пункті. Вони відрізняються зазвичай невеликою чисельністю штату (всього декілька людей) і відсутністю внутрішньої ієрархії.

Структура значно ускладнюється від збільшення масштабу організації. Це означає наявність різних гілок організаційної системи із декількох підрозділів, котрі

виконують певні функції, їх підзвітність керуючому органу, наявність одного чи декількох офісів, великої кількості волонтерів, організації фінансових зборів, планування бюджету.

Найпоширеніша форма організації руху – мережеві структури, що мають складну організацію. Вирізняють два основні типи мережевих структур: 1) мережеві структури, які є координаційними центрами; 2) мережеві організації. Приклад першого типу – відома мережева структура *People Global Action* (PGA). Вона здійснює власну координаційну діяльність у всьому світу й акцентує не лише на антинеоліберальному спрямуванні, а на антикапіталістичному, координуючи акції, спрямовані проти ВТО, СБ та МВФ. В організаційних принципах мережі значиться, що вона не оформлюється як юридична особа, не зареєстрована в жодній країні; не існує організації чи особи, що могла би представляти PGA, і вона також не представляє жодну організацію чи особу. Мережа погоджує та підтримує діяльність організацій, спрямовану на скорочення домінуючої ролі корпорацій у світовій економіці, пропонує інструменти координації та взаємної підтримки на глобальному рівні, дає змогу участі регіональних організацій в великих міжнародних проектах, у такий спосіб сприяючи усебічному обговоренню питань на локальному та регіональному рівнях. Результати таких дискусій розміщуються на сайтах і стають доступними для широкого кола. Кожен регіон має власний контактний пункт, де накопичується інформація про роботу організації цього регіону, а також комітети, обов'язки яких – скликання конференцій, координування програм та вибір делегатів, робота із організаторами локальних груп. Проте комітет не має жодних повноважень виступати від імені мережі. Мережа також акумулює всю документацію щодо конференцій, акцій громадської непокори, аналітику з ключових питань, якими займається мережа.

Окремі мережі мають національний масштаб, але це не відкидає можливості кооперації з організаціями інших країн при проведенні спільних акцій. Мережі також можуть бути регіонального характеру і об'єднувати під своєю егідою організації з декількох країн, що входять в один географічний регіон. У такому випадку простежується створення керівного органу із членів усіх країн, котрі складають мережу. Цей орган приймає програмні документи, виробляє загальні напрями діяльності й загальну стратегію, займається фінансовими питаннями, а міжнародні мережі координують роботу організацій декількох країн, розташованих на різних континентах.

Мережеві організації можуть з'являтися, з одного боку, з ініціативи великої організації, що розширює власну географію діяльності. У такому випадку виникають десятки і сотні різноманітних організацій. З іншого – мережі можуть створюватися і «знизу», за бажанням та ініціативою груп активістів. У випадку із організацією АТТАС, яка має власні філіали у понад 50 країнах світу, ініціатором створення філії стають переважно місцеві спільноти. Проголошено принцип абсолютної децентралізації, що дає змогу організаціям діяти на місцях, орієнтуючись на власні установки, котрі, однак, суперечать загальним принципам організації та Хартії. З часом збільшується кількість філій не лише в різних країнах, а й в окремо взятій державі. Мережа, отже, має і міжнародний вимір, і національний [9].

Проте не у всіх організаціях існують офіційні документи, де прописані принципи їхньої роботи. Переважно у документах зазначаються найзагальніші

положення стосовно діяльності різних підрозділів. Оскільки відсутні чіткі дані, що прописували будь-який вияв субординації, то варто сказати про виключно добровільну й рівноправну участь організацій у спільних акціях.

Із особливостей структури впливає і специфіка прийняття та вироблення рішень. Це може бути продемонстровано на прикладі групи однодумців (*affinity groups*), що є окремим елементом руху. Групи однодумців зазвичай налічують від 4 до 20 осіб, діють локально і на постійній основі, а також беруть участь у підготовці й проведенні масштабних акцій. У таких групах процес прийняття рішення ґрунтується на принципі досягнення консенсусу. Після того, як хтось із членів вносить певні пропозиції, кожен має змогу запропонувати власні поправки з метою вдосконалення пропозиції. Під час обговорення обов'язково розглядається, чи всі погоджуються із рішенням. Члени, котрі не задоволені, мають право не брати участі в акції, однак і не перешкоджати її проведенню. Блокування рішення можливе лише у випадках, коли члени групи, які не погоджуються, доведуть, що пропозиція порушує фундаментальні принципи Хартії чи цілі групи. В такому випадку навіть одна людина може відхилити пропозицію. У процесі об'єднання сил декількох груп для підготовки й участі в масштабних акціях передбачені так звані ради делегатів (*spokescouncils*). Кожна група обирає делегата, який буде представляти інтереси своєї групи і виступати на раді від її імені. Щоби прийняти остаточне рішення на раді делегатів, його попередньо обговорюють у всіх групах [9].

Діяльність антиглобалістських організацій умовно можна розділити на дві групи. До першої відносимо повсякденні дії активістів – здійснення досліджень, участь у семінарах, видання тематичних брошур, поширення анонсів заходів, котрі плануються; до другої – дії активістів, спрямовані на підготовку й участь у різноманітних публічних демонстраціях і акціях, що збирають велику кількість учасників із різних країн.

Процес участі антиглобалістських організацій у різноманітних акціях має чотири фази: анонс заходів; підготовка; проведення акції; аналіз заходу; звільнення затриманих учасників. Анонсування акції постає як заклик для приєднання різних організацій. Звичайна практика у таких випадках – електронне розсилання оголошень (на нього може підписатись кожна особа, що має змогу працювати в мережі Інтернет), їхнє розміщення на сайтах організацій. За декілька тижнів до демонстрації розклеюються і відповідні агітаційні плакати, що мають на меті поінформувати громадськість про суть запланованої акції. Подібні заходи достатньо ефективні у плані мобілізації, адже діють на людей без чітко сформованої громадської позиції. Наочні засоби інформування використовують не лише в місцях проведення акції, й у великих містах інших країн (наприклад, «Великої вісімки»). Прикладом є зустріч лідерів G-8 у Ростоці (Німеччина) в червні 2007 р., де плакати з гаслом: «Зробимо капіталізм надбанням минулого» поширились у Стокгольмі, Афінах та інших містах Європи.

Після прийняття організацією рішення про участь у акції починається фаза активної підготовки. Цей період може охоплювати від декількох тижнів до декількох місяців. Саме тоді проводяться різноманітні навчальні тренінги та інструктажі, розробляються плани; стратегія і тактика обговорюються з іншими організаціями руху.

У період підготовки відбувається розподіл обов'язків серед активістів. Чільне місце посідають «летючі загони», що відстежують перебіг подій і з'являються у тому місці і в той час, де саме необхідна додаткова допомога для учасників. Інші блокують приміщення, а решта беруть участь у карнавальному дійстві. У процесі здійснення акцій працюють спеціальні правові наглядачі, головна функція яких – стежити за всім, що відбувається під час демонстрації та фіксувати протиправні дії поліції [8].

Окремим питанням можна висвітлювати застосування протиправних дій – погроми офісів та магазинів ТНК, закладів швидкого харчування Макдональдс, у зв'язку з чим ці рухи різко критикуються. Зазначимо: більшість організацій антиглобалістського руху заперечують та осуджують таку поведінку, переадресовуючи звинувачення до анархістських організацій, найвідомішою з котрих є «Чорний блок». Члени цього об'єднання, виступаючи за погроми, мотивують подібні вчинки тим, що матеріальні збитки привертають до себе більшу увагу громадськості, ніж мирні походи. Однак не є новиною і потурання поліції у здійсненні таких протизаконних дій з метою отримання підстав для арешту.

Ще раз наголосимо на ненасильницькому характері виступів і нахилі до принципу акцій безпосередньої дії. Суть цього принципу можна проілюструвати на прикладі: коли людина виступає проти того, щоби ресурси держави витрачалися на милітаризацію економіки, то вона може не платити податки. Коли ж метою є боротьба із голодом, то безпосередня дія полягає в тому, аби нагодувати всіх нужденних. Функціонально принцип безпосередньої дії розрахований на досягнення декількох ефектів – популяризацію проблеми, підняття бойового духу учасників акції. Загалом акції безпосередньої дії мають символічну природу, а їхній поділ на більш або менш жорсткіші серйозно обговорюється [9].

Отже, антиглобалізм, будучи феноменом кінця ХХ – початку ХХІ ст., має низку характерних ознак. Ідеологічна позиція антиглобалістських організацій не може бути повністю співвіднесена із жодною чітко визначеною політичною концепцією через певні об'єктивні причини та врахування фактору часу. Ідеологічна різноманітність руху виявляється у протиріччях і суперечках, в основу якої покладена дилема можливих альтернатив. Ідейні засади руху далекі від остаточної сформованості, що пояснюється його молодістю. Основою для об'єднання постає базовий принцип заперечення неоліберальної моделі глобалізації та боротьба за встановлення справедливості. Простежується сплав ідей соціальної справедливості й цінностей гуманізму, плюралізму, багатомірності людського досвіду, унікальності і суверенності людських спільнот.

На думку ліберальних та правових оглядачів, рух є вкрай неоднорідним, а самі демонстранти чітко не знають, чого вони прагнуть. Справді, погляди учасників антиглобалістського руху формувались під впливом різноманітних політичних вчень і становлять своєрідну суміш ідей. Багато критиків руху вбачають у цьому слабкість і недолік, наголошуючи на відсутності єдиної ідеології, чим пояснюється аморфність руху та нездатність сформувати централізовані органи управління. Проте в подібній критиці міститься нерозуміння сутності й тимчасового контексту, в якому оперує рух. Адже об'єднатися у світовому масштабі, зважаючи на таку велику кількість учасників та прибічників, стало би неможливим за конкретно сформованих, стійких ідеологічних принципів. Тому в цьому аспекті варто розглядати не ідеологічні основи діяльності руху, а ціннісно-цільові.

У межах антиглобалістського руху існують так звані принципи об'єднання, котрі охоплюють: налагодження взаємовідносин із різними прогресивними групами й організаціями; участь у спільних акціях на локальному, регіональному і міжнародному рівнях; відсутність нав'язаної єдиної ідеологічної позиції та практики.

Структура руху – своєрідна мережа. Мережеві структури, як і організації антиглобалістського руху, не є уніфікованими в сенсі власної будови. Можна спостерігати варіації від цілковитої відсутності органів і підрозділів до наявності достатньо чіткої системи із певними функціями та повноваженнями. Також можна розглядати неоднозначність у відносинах між «центром» і власне організаціями, що складають мережу. Однак спільним для різного типу мережевих організацій є абсолютна рівноправність усіх членів, котрі входять до їхнього складу, формуючи у такий спосіб риси гетерархії – нової організаційної структури, що широко використовує сучасні багатонаціональні корпорації, які вирізняються великою кількістю різноманітних центрів (кожна організація фактично є таким центром), горизонтальністю структури, де кожна її частина діє самостійно, співпрацює з іншими, виробляючи власні стратегії через досягнення цілей. Причому кожна організація причетна до прийняття рішень, досягненню загальних цілей руху загалом.

Список використаної літератури

1. *Бузгалин А.* Новые социальные движения и политические партии в условиях глобализации / А. В. Бузгалин // Рабочие в России: исторический опыт и современное положение : сб. материалов IV науч.-практ. конф., Москва, 3-5 ноября 2003 г. / ; ред. Д. О. Чураков . – Москва : УРСС, 2004 . – С. 6–22.
2. *Здравомыслова Е. А.* Парадигмы западной социологии общественных движений / Е.А. Здравомыслова. – СПб. : Наука, 1993. – 171 с.
3. *Кагарлицкий Б.* Поколение Сизтла / Б.Кагарлицкий // Материалы к заседанию клуба «Красная площадь». –М. : [б. в.] , 2006. – С. 3 – 74.
4. *Камінська Л.* Теоретичні підходи до дослідження суспільних рухів / Л. Камінська // Вісн. Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка : Сер. Соціологія. – 2010. – Вип. 1–2. – С. 91–93.
5. *Кастельс М.* Информационная эпоха : экономика, общество и культура / М. Кастельс ; пер. с англ., ред. О. И. Шкаратан. – М. : ГУ ВШЭ, 2000. – 608 с.
6. *Павлова Т.* Социальные движения как фактор трансформации институциональной среды: проблемы теории / Т. Павлова. Полис. – 2008. – № 5. – С.113–124.
7. *Штомпка П.* Социология: анализ современного общества / П. Штомпка ; пер. с польск. С.М. Червонной. – М.: Логос, 2005. – 664 с.
8. *Transforming Globalization. Challenges and opportunities in the Post 9/11 Era / ed. by V. Podobnik, T. Reifer.* – Leiden: Brill, 2005. – 230p.
9. *McCaughan M.* Millions back Mexican rebels in referendum / M. McCaughan [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.guardian.co.uk/international/story/0,3604,308871,00.html>, 09.01.2006

Стаття надійшла до редколегії 29.04.2013

Прийнята до друку 22.05.2013

**ANTIGLOBALISM AS A NEW SOCIAL MOVEMENT: STRUCTURE,
VALUES, FORMS AND METHODS OF ITS ACTIVITY****Oksana Kiriienko**

*Ivan Franko National University of Lviv
Institute of philosophy, department of theory and history of political science
Universytetska st., 1, 79000, Lviv, Ukraine
e-mail: kyryenko@ukr.net*

The specific features of new social movements are defined, in accordance with their role and place in a globalized world. The author analyses the sense of anti-globalism which is to be one of the most widespread social movement, describes its structure, value orientations, forms and methods of activity.

Key words: new social movements, neo-liberalism, anti-globalization, values, the chain structure.

**АНТИГЛОБАЛИЗМ КАК НОВОЕ СОЦИАЛЬНОЕ ДВИЖЕНИЕ:
СТРУКТУРА, ЦЕННОСТИ, ФОРМЫ И МЕТОДЫ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ****Оксана Кириенко,**

*Львовский национальный университет им. Ивана Франко,
философский факультет, кафедра теории и истории
политической науки,
ул. Университетская, 1, 79000, Львов, Украина
e-mail: kyryenko@ukr.net*

Определяются сущность феномена новых социальных движений, их роль и место в глобализованном мире. Исследуются специфика антиглобализма как одного из видов данного явления, особенности его структуры, ценностной ориентации, форм и методов деятельности.

Ключевые слова: новые социальные движения, неолиберализм, антиглобализм, ценностные ориентации, сетевая структура.